

Kranten in de (40/34)middelgrootste steden van Nederland

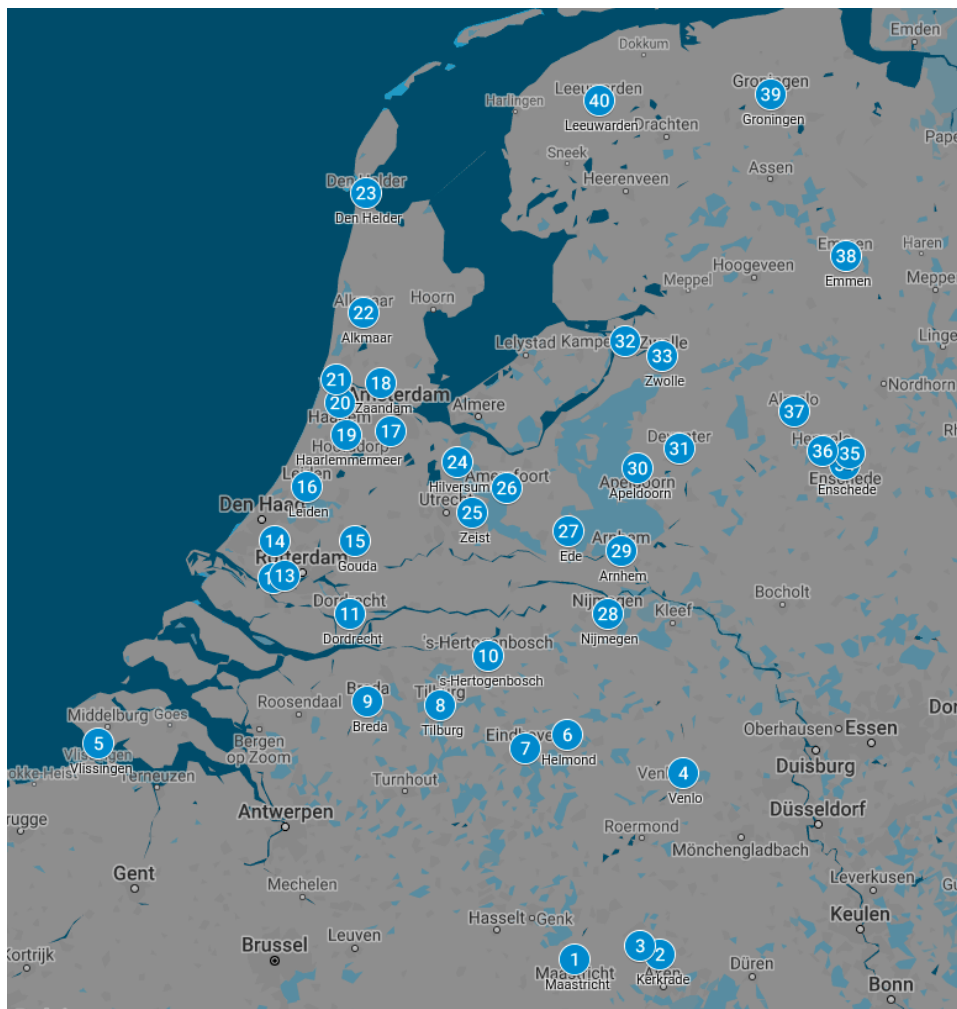
Van de geschiedenis van de krant in de vier grootste steden van Nederland - Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht - weten we redelijk wat. Dit ook al omdat vele van de kranten uit deze steden, ondanks hun lokale wortels, uitgroeiden tot landelijke kranten en daarom relatief goed onderzocht werden. De beste voorbeelden hiervan zijn het Amsterdamse *Algemeen Handelsblad* en de

	1840	1920	1960		
Helmond			41130		nieuw in 1960
Kampen	9072	20634	-		Uitgevallen in overzicht 1960
Lonneker	7307	21524	-		Uitgevallen in overzicht 1960
Nieuw-Amstel			41626		nieuw in 1960
Vlissingen	15858	22511	-		Uitgevallen in overzicht 1960
Zeist			51624		nieuw in 1960
Haarlemmermeer	7249	23341	43924	24.838,00	
Alkmaar	9835	24236	43606	25.892,33	
Kerkrade	3830	25494	49184	26.169,33	
Almelo	5997	24558	50774	27.109,67	
Venlo	7179	20841	54746	27.588,67	
Gouda	14181	26472	43234	27.962,33	
Den Helder	9048	28912	49060	29.006,67	
Ede	8326	22265	56556	29.049,00	
Zaandam	11139	28828	49382	29.783,00	
Hengelo	3561	26303	61137	30.333,67	
Velsen	2088	28003	64486	31.525,67	
Vlaardingen	7234	25447	68427	33.702,67	
Deventer	14379	32248	56207	34.278,00	
Zwolle	16950	35743	55805	36.166,00	
Heerlen	4336	32263	71967	36.188,67	
Emmen	2330	41043	66332	36.568,33	
Amersfoort	12889	31130	70458	38.159,00	
Delft	17037	39415	74120	43.524,00	
s Hertogenbosch	21961	38446	71977	44.128,00	
Schiedam	12051	40469	80299	44.273,00	
Leeuwarden	23400	43127	78247	48.258,00	
Hilversum	4999	38998	101299	48.432,00	
Breda	15399	29896	107875	51.056,67	
Dordrecht	20991	54093	82260	52.448,00	
Apeldoorn	8114	47995	103595	53.234,67	
Enschede	3721	41488	124460	56.556,33	
Maastricht	25483	54328	90633	56.814,67	
Leiden	37464	65694	96592	66.583,33	
Arnhem	16758	71599	124611	70.989,33	
Tilburg	14042	63111	137652	71.601,67	
Nijmegen	21082	66911	130352	72.781,67	
Eindhoven	10898	47946	167577	75.473,67	
Groningen	33483	90778	145125	89.795,33	
Haarlem	24012	77327	169220	90.186,33	

(vanzelfsprekend Rotterdamse) *Nieuwe Rotterdamse Courant*. Veel minder goed

onderzocht is de geschiedenis van de journalistiek in de kleinere steden van Nederland. Vandaar, om te beginnen, de vraag: welke dat zijn.

Op basis van gegevens van het [CBS over de jaren 1840 en 1920](#) plus die van de [volkstelling in 1960](#) kan je eenvoudig tot een overzicht komen van de grootste van de middelgrote steden (in een enkel geval, Haarlemmermeer bijv., gemeentes) van Nederland tussen het midden van de 19de en het midden van de 20ste eeuw, de periode dat de lokale journalistiek bloeide. Het blijkt, verbazingwekkend wellicht, dat de lijst van die steden in al die tijd min of meer dezelfde is gebleven. Pas in de tweede helft van de 20ste eeuw treden er, ook door gemeentelijke herindelingen, enkele grote veranderingen op. De belangrijkste hiervan is Almere. Belangrijk ook is de groei van enkele randsteden (Zoetermeer, Amstelveen). Maar verder is de lijst van de middelgrootste steden nog altijd min of meer dezelfde.

Als je over de drie genoemde jaren (1840, 1920, 1960) het gemiddelde neemt en het maximum op 40 stelt, zijn er 6 steden/gemeentes die niet in alle jaren genoemd worden, 3 vallen er in 1960 af en 3 nieuwe komen erbij. Dat zijn respectievelijk Vlissingen, Lonneker en Kampen én Helmond, Nieuw-Amstel en Zeist. Tel je deze

zes niet mee, dan kom je tot bovenstaand overzicht van 34 steden, met die met het grootste gemiddelde over drie genoemde jaren (1840, 1920 en 1960) onder- en die met het kleinste gemiddelde bovenaan. Het kaartje van deze steden staat hierboven (en met nadere info ook [hier](#)). Een overzicht van de kranten in die steden in de tweede helft van de 19de eeuw, gebaseerd op Joan Hemels' dissertatie over de Afschaffing van het Dagbladzegel, [hier](#).